

PORADNIK BIBLIOTEKARZA

Nr 9

Wrzesień — 1953

Rok V

OD REDAKCJI

Konkurs czytelniczy, zapoczątkowany przez ZSCh, prowadzony będzie dalej przez organizacje masowe i instytucje kulturalno-oświatowe w oparciu o biblioteki. Nakłada to na bibliotekarzy poważne zadania, wymaga od nich wzmoczonego wysiłku. Pierwszy okres IV etapu konkursu, okres organizacyjny stwarza konieczność odpowiedniego przygotowania się ze strony bibliotekarzy i dlatego cały numer poświęcamy tej sprawie.

W pierwszym rzędzie podajemy pełny tekst instrukcji opracowanej przez Centralną Komisję Konkursu Czytelniczego, która będzie wytyczną dla wszystkich organizatorów konkursu, a w tej liczbie i dla bibliotekarzy.

KONKURS CZYTELNIKÓW WIEJSKICH

IV etap

22.VII.1953 — 22.VII.1954

Na II Krajowym Zlocie Przodowników Czytelnictwa w Warszawie w dniach 30—31.V.1953 r. postanowiono prowadzić nadal konkurs czytelników bibliotek wiejskich i objąć nim w IV etapie pół miliona chłopów pracujących. W liście do Prezesa Rady Ministrów Bolesława Bieruta uczestnicy Złotu przyrzekli, że nie będą szczędzić wysiłku, że zdobędą się na najofiarniejszy trud, by pogłębiać rewolucję kulturalną na wsi, by przez książkę i oświatę podnosić poziom kulturalny mas chłopskich.

„Przyrzekamy Ci, że w IV etapie konkursu czytelniczego uwielokrotnimy ilość jego uczestników, by książka stała się

powszechnym chłopskim orężem w walce o nową, postępową wieś, w walce o pokój i socjalizm”.

Wykonanie tego zobowiązania wymaga wzmoczenia wysiłków organizacji, działaczy społecznych i przodowników czytelnictwa nad upowszechnieniem czytelnictwa na wsi i prowadzeniem systematycznej, zorganizowanej pracy oświatowej w oparciu o książkę.

W roku 1954 obchodzić będziemy dziesięciolecie Polski Ludowej. Z radością i dumą oceniać będziemy osiągnięcia ludu pracującego w naszym kraju od chwili wyzwolenia naszej ojczyzny i zlikwidowania władzy kapitalistów i obszarników. Słuszna дума z naszych osiągnięć budzi jednocześnie gorące pragnienie, świadomą i stanowczą wolę utrwalenia i pomnożenia tych zdobyczy.

Pomocnym i skutecznym środkiem do pogłębienia tych uczuć, do zrozumienia słuszności drogi, którą prowadzi nas Partia pod mądrym kierownictwem Tow. Bolesława Bieruta jest książka. Dlatego w obchodzie 10-lecia Polski Ludowej, w przeglądzie dorobku i w mobilizacji sił do dalszej walki z trudnościami i z przeszkodami, z pozostałościami starego ustroju powinniśmy jak najlepiej wykorzystać postępową książkę.

Konkurs czytelników wiejskich zapoczątkowany w 1950/51 r. przez Związek Samopomocy Chłopskiej będzie prowadzony nadal przez wszystkie instytucje i organizacje społeczne działające na wsi w oparciu o biblioteki.

Współpracują i współodpowiadają za przebieg konkursu przede wszystkim:

1. Rada Czytelnictwa i Książki,
2. Ministerstwo Kultury i Sztuki; Centralny Zarząd Bibliotek oraz Zarząd Świetlic, Domów Kultury i Twórczości Amatorskiej,
3. Ministerstwo Rolnictwa; Departament Upowszechnienia Wiedzy Rolniczej, Departament Spółdzielczości Produkcyjnej, Centralny Zarząd POM,
4. Związek Samopomocy Chłopskiej,
5. Związek Młodzieży Polskiej,

6. Powszechna Organizacja „Służba Polsce”,
7. Ludowe Zespoły Sportowe,
8. Związek Zawodowy Pracowników Rolnych,
9. Związek Zawodowy Nauczycielstwa Polskiego,
10. Związek Literatów Polskich,
11. Związek Zawodowy Pracowników Kultury,
12. Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej,
13. Liga Kobiet,
14. Straż Pożarna,
15. Centralny Urząd Wydawnictw,
16. Centrala Rolnicza Spółdzielni.

Konkurs — poprzez upowszechnienie wśród pracujących chłopów czytelnictwa współczesnej literatury beletrystycznej, popularno-naukowej oraz postępowej literatury dawniejszej — powinien przyczynić się:

- do podniesienia i pogłębienia świadomości politycznej uczestników konkursu,
 - do kształtowania ich światopoglądu na naukowych podstawach marksizmu-leninizmu,
 - do pogłębienia uczuć patriotyzmu do Polski Ludowej, przyjaźni do narodów Związku Radzieckiego, krajów Demokracji Ludowej oraz mas pracujących świata, walczących o pokój,
 - do zaostrenia czujności chłopstwa pracującego na wrogą i szkodliwą dla państwa ludowego działalność wrogów Polski Ludowej, do rozumienia polityki partii i władzy ludowej,
 - do uaktywnienia uczestników w realizowaniu w codziennej pracy zadań wynikających z Planu 6-letniego i założeń Frontu Narodowego dla umocnienia siły ojczyzny ludowej i utrwalenia pokoju,
- oraz pomóc im:
- w podnoszeniu produkcji rolnej,
 - w stosowaniu ulepszeń w uprawie i hodowli,
 - w organizowaniu i umacnianiu spółdzielczości produkcyjnej,
 - w rozwijaniu życia kulturalnego gromady,

- w pełnym i świadomym uczestniczeniu w pracach terenowych organów władzy ludowej,
- w wykonywaniu obowiązków wobec państwa.

Konkurs winien objąć szerokie masy chłopów pracujących. Szczególną uwagę należy zwrócić na tych, którzy dotychczas książek nie czytali. W konkursie mogą brać udział wszyscy mieszkańcy wsi z wyjątkiem dzieci, uczęszczających do szkół podstawowych.

Przodownicy czytelnictwa, którzy wyrosli w poprzednich etapach konkursu, to nowa kadra działaczy kulturalno-oświatowych w gromadach i w gminach, to bojowy aktyw w upowszechnianiu i pogłębianiu czytelnictwa na wsi, który powinien odegrać specjalną rolę w IV etapie konkursu.

Warunkiem udziału w konkursie jest:

1. zgłoszenie przystąpienia do konkursu przez wypełnienie formularza lub wpisanie się na listę zespołu czytelniczego,
2. przeczytanie co najmniej 5 książek wybranych z ustalonego wykazu książek konkursowych, w tym przynajmniej 2 popularno-naukowych.

Wszyscy uczestnicy konkursu winni jak najliczniej brać udział w zebraniach i w wieczornicach, na których omawiane będą przeczytane książki.

W konkursie przewidziane są nagrody dla wyróżniających się czytelników, kierowników i organizatorów zespołów oraz dla zespołów czytelniczych. Prócz tego przyznawane będą „Odznaki Przodowników Czytelnictwa” dla produjących organizatorów.

Nagrody przyznawane będą:

1. Wyróżniającym się uczestnikom konkursu czytającym indywidualnie i w zespołach za trafność wypowiedzi o przeczytanych książkach w ankiecie i podczas dyskusji zespołowych oraz czytelnikom wyróżniającym się w pracy zespołów.

2. Kierownikom i organizatorom zespołów za aktywną i systematyczną pracę w zakresie organizowania i prowadzenia zespołów.

3. Zespołom czytelniczym, które wyróżnią się systematyczną pracą nad wybranymi książkami i osiągną najlepsze wyniki.

Odnaki „Przodowników Czytelnictwa“

O d z n a k ę III s t o p n i a otrzymać mogą osoby, które:

1. zorganizują zespół czytelniczy i zgłoszą go do udziału w konkursie,
2. będą kierować pracą zespołu, organizując zebrania dla wspólnego czytania i dyskusje nad wybranymi książkami,
3. dołożą starań, aby wszyscy członkowie zespołu złożyli ankiety,
4. opiszą przebieg pracy zespołu.

U w a g a: Przy ocenie brana będzie również pod uwagę zamiast zorganizowania i poprowadzenia zespołu opieka nad grupą uczestników indywidualnych (przynajmniej 10 osób), wyrażająca się w organizowaniu dla nich co pewien czas zebrań dla omówienia czytanych książek.

O d z n a k ę II s t o p n i a otrzymać mogą ci, którzy:

1. zdobyli w poprzednich etapach odznakę III stopnia, a w IV etapie zorganizują co najmniej 3 zespoły i w jednym z nich poprowadzą pracę (według warunków podanych dla zdobycia odznaki III stopnia), zaś zespołom zapewnią odpowiednie kierownictwo i będą czuwać nad ich pracą,
2. nie mieli dotychczas odznaki III stopnia, a w IV etapie zorganizują co najmniej 4 zespoły, zapewnią im kierownictwo i będą dbali o ich systematyczną pracę, kierując bezpośrednio przynajmniej jednym z nich.

O d z n a k ę I s t o p n i a otrzymać mogą ci, którzy:

1. mając odznakę II stopnia za udział w poprzednich etapach konkursu zorganizują w IV etapie co najmniej 5 zespołów, zapewnią im odpowiednie kierownictwo i będą sami prowadzić przynajmniej jeden z tych zespołów,

2. mieli dotychczas odznakę III stopnia, a w IV etapie zorganizują co najmniej 6 zespołów czytelniczych, zapewnią im odpowiednie kierownictwo i sami poprowadzą przynajmniej jeden zespół,
3. nie mieli dotychczas żadnej odznaki, a w IV etapie zorganizują co najmniej 7 zespołów, poprowadzą pracę przynajmniej w jednym z nich i będą odbywali z kierownikami innych zespołów systematyczne narady w sprawie pracy nad wybranymi książkami.

Organizacja konkursu

Ministerstwo Kultury i Sztuki w porozumieniu z Generalnym Sekretariatem Rady Czytelnictwa i Książki powołuje Centralną Komisję Konkursu Czytelniczego spośród przedstawicieli instytucji i organizacji współpracujących i współodpowiedzialnych za przebieg konkursu.

Sekretariat Centralnej Komisji Konkursu Czytelniczego mieści się przy Centralnym Zarządzie Bibliotek — Warszawa, Krakowskie Przedmieście nr 21/23.

W województwach, powiatach i gminach Przewodniczący Rady Czytelnictwa i Książki w porozumieniu z Komisją Oświaty i Kultury Rady Narodowej powołuje przewodniczącego i członków Komisji konkursowej spośród przedstawicieli tych instytucji i organizacji, które wchodzi do Centralnej Komisji Konkursowej (wymienione na wstępie).

Sekretariaty tych Komisji mieszczą się przy bibliotekach powszechnych (wojewódzkich, powiatowych i gminnych).

W gromadzie Komisję Konkursową organizuje aktywista powołany przez Gminną Komisję Konkursową. W skład Komisji Gromadzkiej powinni wejść:

1. pełnomocnik gromadzki Rady Czytelnictwa i Książki,
2. kierownik punktu bibliotecznego,
3. kierownik świetlicy,
4. wyróżniający się w gromadzie aktywiści społeczni i kulturalni.

W gromadach, w których są świetlice Komisje działają w oparciu o Zarząd Świetlicy.

Do zadań Komisji Konkursowych należy:

1. propaganda konkursu,
2. pomoc komisjom niższego szczebla w zorganizowaniu konkursu i prowadzeniu pracy z uczestnikami,
3. koordynacja pracy organizacji współdziałających w przeprowadzeniu konkursu,
4. kontrola przebiegu pracy konkursowej,
5. ocena pracy zespołów i uczestników indywidualnych — w czasie trwania konkursu, na podstawie udziału w zajęciach konkursowych i po jego zakończeniu — na podstawie ankiet, protokółów zebrań czytelniczych i sprawozdań organizatorów i kierowników zespołów,
6. przedkładanie Radom Czytelnictwa i Książki informacji, ocen i wniosków dotyczących konkursu.

Zgłoszenia do konkursu

Termin przyjmowania upływa z dniem 15.XI.1953 r.

Zgłoszenia mogą być pojedyncze lub zespołowe (jeden zespół nie powinien mieć więcej niż 10 — 15 osób, a przy większej ilości należy podzielić uczestników na kilka zespołów).

W zgłoszeniu pojedynczym uczestnik powinien podać nazwisko i imię, przynależność organizacyjną oraz adres. Podpisem stwierdza uczestnik, że zna warunki konkursu.

Zgłoszenia pojedynczych uczestników, pozyskanych do konkursu przez aktywistów współzawodniczących w konkursie, powinny być przez nich podpisane.

W zgłoszeniach zbiorowych (zespołowych) należy podać nazwę gromady, wykaz imienny uczestników, ich przynależność organizacyjną, nazwisko kierownika zespołu i podpis organizatora.

Tytuły wybranych książek, nad którymi zespół będzie pracował, należy podać przy zgłoszeniu, lub dodatkowo po rozpoczęciu pracy w zespole.

U w a g a — uczestnicy konkursu korzystać mogą z książek, posiadanych przez wszystkie biblioteki publiczne i społeczne na danym terenie (biblioteka gminna, punkt bibliotecz-

ny, PGR, POM, spółdzielnia produkcyjna, ZSCH itp.) Ponadto mogą korzystać z książek własnych. Wskazane jest nabywanie książek objętych konkursem na własność. W związku z tym sklepy GS i punkty sprzedaży zaopatrzone zostaną w odpowiedni asortyment książek.

Zgłoszenia przyjmuje Gromadzka Komisja Konkursowa i przekazuje je do Gminnej Komisji Konkursowej na ręce kierownika biblioteki gminnej. Gminne Komisje Konkursowe przesyłają do Powiatowej Komisji Konkursowej (na ręce kierownika biblioteki powiatowej) meldunki o ilości otrzymanych zgłoszeń, podając: nazwę gromady, ilość zgłoszeń indywidualnych, ilość zespołów i ich uczestników z podziałem według organizacji społecznych oraz nazwiska organizatorów i kierowników zespołów i ich przynależność organizacyjną.

Powiatowa Komisja Konkursowa przesyła do Wojewódzkiej Komisji Konkursowej (na ręce dyrektora biblioteki wojewódzkiej) zestawienie wykazujące ilość uczestników indywidualnych zespołów, ilość kierowników zespołów i ich organizatorów w poszczególnych gminach — z podziałem według przynależności organizacyjnej.

Podobne zestawienie ze wszystkich powiatów przesyłają Wojewódzkie Komisje Konkursowe do Centralnej Komisji Konkursowej przy Centralnym Zarządzie Bibliotek — Warszawa, Krakowskie Przedmieście nr 21/23.

Meldunki winny być przesyłane przynajmniej dwa razy w miesiącu przez cały okres przyjmowania zgłoszeń.

W ramach konkursu organizowane będzie współzawodnictwo:

1. pomiędzy gromadami, gminami, powiatami i województwami organizowane przez Komisje Konkursowe,
2. w ramach poszczególnych organizacji pomiędzy ich ogniwami,
3. w ramach poszczególnych placówek kulturalno-oświatowych,
4. w ramach placówek społeczno-gospodarczych,
5. pomiędzy aktywistami pracy kulturalno-oświatowej (nauczyciele, organizatorzy zespołów).

Dokładne warunki współzawodnictwa określą dla swych ogniw i członków centralne zarządy organizacji i instytucji biorących udział w organizacji i przeprowadzaniu konkursu.

Przy ocenie wyników współzawodnictwa w zjednywaniu uczestników do IV etapu konkursu czytelników bibliotek wiejskich, będzie brana pod uwagę także ilość nowopozyskanych czytelników, którzy dotychczas nie korzystali z bibliotek. Wyższą ocenę otrzymają również te zespoły, które obejmą większą ilość absolwentów początkowego nauczania oraz kobiet, a na ziemiach zachodnich zwłaszcza, ludność rodzimą. Współzawodnictwo dotyczy również ilości i jakości imprez zorganizowanych dla upowszechnienia i pogłębienia czytelnictwa' (zespolowe omówienia książek, wieczory literackie, inscenizacje fragmentów, recytacje, wystawy książek, gazetki z recenzjami książek itp.) oraz pomysłowości w wyszukiwaniu i stosowaniu nowych form propagandowych i upowszechnieniu czytelnictwa.

Zadania organizacyjne w czasie trwania konkursu

Kierownicy zespołów konkursowych powinni przy organizowaniu zespołu uzgodnić z uczestnikami wybór pięciu książek, z podanego spisu, które będą stanowiły przedmiot wspólnej pracy konkursowej. Przy wyborze należy brać pod uwagę:

1. zainteresowania uczestników oraz społeczno-polityczne i gospodarcze warunki gromady (wybierać książki, z których uczestnicy konkursu będą mogli najwięcej skorzystać),
2. możliwość wypożyczenia książek w bibliotece lub zakupienia ich w gminnej spółdzielni,
3. oraz czy uczestnicy nie czytali jeszcze tych książek.

Uczestnikom, którzy mają możliwość przeczytania większej ilości książek lub czytali jedną z wybranych do wspólnych zajęć, należy wskazać lekturę dodatkową, związaną tematycznie z przedmiotem zajęć. Czytanie może się odbywać również poza zespołem, jednak na zebraniach zespołu należy czytać i wyjaśniać trudniejsze wyjątki i omawiać całość. Zajęcia zespołu powinny być tak rozplanowane, by w ciągu miesiąca przeczytać i omówić co najmniej jedną książkę.

Uczestnicy indywidualni wybierają samodzielnie książki z wykazu konkursowego. Powinni oni również brać udział w organizowanych w gromadzie lub w gminie zebraniach dyskusyjnych na temat książek konkursowych. Zebrania takie, z udziałem wszystkich zespołów, uczestników indywidualnych i ludności nie biorącej udziału w konkursie, będą organizowane co najmniej raz na miesiąc przez zarządy świetlic i kierowników bibliotek w porozumieniu z Komisjami Konkursowymi, a w gromadach, gdzie nie ma świetlic przez Gromadzkie Komisje Konkursowe. Do programu zebrań dyskusyjnych należy włączyć również inne artystyczne i oświatowe formy pracy z książką.

Pomocy metodycznej w zakresie prowadzenia zebrań dyskusyjnych udziela biblioteki wojewódzkie i powiatowe oraz Centralny Ośrodek Metodyczny Zarządu Świetlic D.K. i T.A.

Instruktorzy wojewódzkich i powiatowych bibliotek publicznych oraz instruktorzy powiatowych i wiejskich domów kultury będą urządzali zebrania instrukcyjne dla organizatorów zebrań dyskusyjnych, a przy wyjazdach w teren będą udzielać kierownikom zespołów bezpośredniej pomocy w przeprowadzaniu zajęć w zespołach.

Kierownicy zespołów powinni prowadzić dzienniczek zajęć, do którego należy wpisywać daty zebrań zespołów, ilość obecnych i krótką treść pracy. Jeśli zebrania odbywają się w świetlicy, należy te dane wpisywać do dziennika zajęć świetlicy. Z ogólnogromadzkich lub gminnych zebrań dyskusyjnych powinien być sporządzony krótki protokół. Materiały te będą pomocne przy ocenie przez Komisję pracy uczestników zespołów oraz przy ocenie wyników współzawodnictwa.

Organizacje współdziałające w konkursie obowiązane są — poza wykonaniem zadań przypadających im z tytułu udziału w Radach Czytelnictwa i Książki i Komisjach Konkursowych — do stałej opieki nad swoimi członkami, biorącymi udział w konkursie i organizowania dla nich pomocy przy wypełnianiu warunków konkursu.

Wojewódzka Komisja Konkursowa może włączyć do wykazu książek konkursowych jeden do trzech tytułów (zarówno

powieściowych jak i popularno-naukowych np. rolniczych) ważnych dla danego województwa. Tytuły te winny być uzgodnione z Centralną Komisją Konkursową.

Ankiety konkursowe

Po przeczytaniu książek konkursowych wszyscy uczestnicy (zarówno indywidualni, jak i członkowie zespołu) obowiązani są wypełnić ankietę oraz dać odpowiedź na następujące pytania:

1. Co cię najbardziej zainteresowało w przeczytanych książkach i dlaczego?
2. Co z przeczytanych książek chciałbyś zastosować w życiu własnym i życiu gromady? (a może już zastosowałeś?)
3. Którą z tych książek chciałbyś mieć na własność?

W ankiecie konkursowej należy podać:

1. nazwisko i imię oraz adres uczestnika konkursu,
2. wiek,
3. zawód (rolnicy podadzą również ilość posiadanych ha lub typ spółdzielni produkcyjnej, do której należą),
4. wykształcenie,
5. przynależność organizacyjną i funkcje społeczne,
6. tytuły 5 książek przeczytanych w IV etapie konkursu (uczestnicy poprzednich etapów wymienia również książki, przeczytane dawniej w konkursie),
7. członkowie zespołów podadzą także nazwisko kierownika zespołu.

Ankiety składają uczestnicy w Gromadzkiej Komisji Konkursowej, która przekaże je do Gminnej Komisji Konkursowej. Kierownicy zespołów winni wypełnić także dodatkową ankietę, dotyczącą pracy zespołów.

Oceny wstępnej dokonuje Gminna Komisja Konkursowa, która przekazuje cały materiał konkursowy z uwagami i wnioskami do Powiatowej Komisji Konkursowej.

Powiatowe Komisje Konkursowe rozpatrują wnioski Komisji Gminnych, oceniają wyniki konkursu w skali powiatu, zabezpieczają materiały konkursowe i przesyłają sprawozda-

nia opisowe i cyfrowe do Wojewódzkiej Komisji Konkursowej. Sprawozdania Wojewódzkich Komisji Konkursowych mają być kierowane do Centralnej Komisji Konkursowej. Wskazówki do przeprowadzenia oceny i opracowania sprawozdań zostaną podane dodatkowo.

Praca organizatorów i uczestników po złożeniu ankiet

Kierownicy zespołów po złożeniu przez uczestników konkursu ankiet konkursowych, powinni nadal odbywać z nimi zebrania dyskusyjne, pogłębiać zdobyte doświadczenia przez czytanie nowych książek, uzupełniających i wyjaśniających tematykę książek konkursowych. Biblioteki i świetlice winny się specjalnie zająć zorganizowaniem imprez i zajęć dla indywidualnych uczestników konkursu.

Na 10-lecie Polski Ludowej planowane jest przeprowadzenie na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim zlotów czytelników oraz olimpiady czytelniczej na szczeblu centralnym. Imprezy te będą pokazem różnych form pracy z książką i podsumowaniem wyników konkursu w połączeniu z eliminacjami. Wytyczne do tej fazy konkursu będą podane w późniejszym terminie.

Prezydium Centralnej Komisji
Konkursu Czytelniczego

Jan Makaruk

BIBLIOTEKARZE I KIEROWNICY PUNKTÓW BIBLIOTECZNYCH NA II KRAJOWYM ZLOCIE PRZODOWNIKÓW CZYTELNICTWA

Z różnych stron kraju przybyli przodownicy czytelnictwa na naradę do Warszawy w dniach 30—31 maja br. Wśród nich było wielu bibliotekarzy i kierowników punktów bibliotecznych. Wyróżnili się oni systematyczną pracą w III etapie konkursu czytelników wiejskich.

Zjednali oni wielu uczestników konkursu, dostarczali im potrzebne książki, organizowali konkursowe zespoły czytelni-

cze i prowadzili w nich systematyczne zajęcia. Przeprowadzali również dyskusje nad przeczytanymi książkami, urządzali konferencje czytelnicze, zachęcali uczestników konkursu do piśmiennych wypowiedzi o przeczytanych książkach, brali czynny udział w rejonowych zlotach czytelniczych, urządzanych na zakończenie III etapu konkursu.

Na zlotach rejonowych wyróżniającym się w konkursie bibliotekarzom i kierownikom punktów bibliotecznych przyznano brązowe, srebrne i złote odznaki Przodowników Czytelnictwa. Niektórych z nich wybrano jako delegatów na Zlot Centralny w Warszawie.

Przybyli więc razem z innymi przodownikami czytelnictwa, ażeby podzielić się swymi doświadczeniami i ocenić wyniki III etapu konkursu czytelniczego. Bibliotekarze i kierownicy punktów bibliotecznych brali żywy udział w naradach. Cecylia Olek — bibliotekarka z Jeziorska pow. Turek mówiła jak aktyw ZMP przez urządzenie zebrania gromadzkich, na których omawiano sprawę czytelnictwa, pomógł jej podnieść liczbę uczestników konkursu ze 180 do 462 osób. Maria Chonkiewicz — kierowniczką punktu bibliotecznego w Ciechawie, pow. Bochnia — opowiedziała zebrany, jak przez zorganizowanie księgonoszy spośród harcerzy upowszechniła czytelnictwo dobrej i pożytecznej książki w swojej gromadzie.

„Książkom naszych pisarzy i książkom pisarzy radzieckich zawdzięczamy, że w mojej wsi czyta 48% ludzi, kiedy powiat ma tylko 15% czytelników.”

Podobnie przemawiali inni bibliotekarze, stwierdzając, że konkurs poważnie przyczynił się do upowszechnienia i pogłębienia czytelnictwa wśród pracujących chłopów. Podkreślali oni wyraźny wpływ książki na uczestników konkursu — przytaczali liczne przykłady, jak książka pomogła jednemu dokładniej zrozumieć politykę Partii i Rządu, innych zachęciła do sumiennego i terminowego spełnienia obowiązków wobec Państwa. Książka fachowa, rolnicza uczyła jak pomnażać plony i osiągać coraz lepsze wyniki w hodowli. Książka pomagała w przechodzeniu z gospodarki indywidualnej na zespołową.

Piękne książki pisarzy polskich i radzieckich porывały serca, pobudzały wyobraźnię, zachęcały do przebudowy życia na wsi.

Oceniając jak najpozytywniej dotychczasowe wyniki konkursu, stwierdzającego ogromny wpływ na wychowanie nowego człowieka, uczestnicy Złotu postanowili prowadzić go dalej. Bogaci w doświadczenia trzech minionych etapów konkursu czytelniczego, zobowiązali się objąć konkursem w IV etapie pół miliona pracujących chłopów.

Wykonanie tego zobowiązania wymaga zbiorowego wysiłku instytucji kulturalno-oświatowych i organizacji masowych, działających na wsi. Uczestnicy Złotu zdawali sobie z tego sprawę i w „Rezolucji” wystąpili z gorącym apelem do wszystkich przodowników czytelnictwa, bibliotekarzy i nauczycieli, kierowników świetlic gminnych i gromadzkich, do organizacji masowych oraz do wszystkich dotychczasowych uczestników konkursu, aby przystąpili do współpracy, organizując nowe zespoły czytelnicze. Apelowali z głębokim przeświadczeniem, że wszyscy aktywiści wiejscy przystąpią do pracy nad upowszechnieniem czytelnictwa, a przodować im będą bibliotekarze i kierownicy punktów bibliotecznych, posiadający największe doświadczenie w tej dziedzinie.

A P E L

z rezolucji Złotu Przodowników Czytelnictwa

(maj 1953 r.)

Wzywamy wszystkich przodowników czytelnictwa, wszystkich dotychczasowych uczestników konkursu, aby stali się organizatorami nowych zespołów czytelniczych i propagatorami czytelnictwa na wsi.

Pragniemy, aby wokół każdej biblioteki wiejskiej powstał aktyw złożony z entuzjastów czytelnictwa, aktyw, który trafi z właściwą książką do każdej rodziny chłopskiej.

Świetlice winny stać się ośrodkami propagandy konkursu oraz miejscem prowadzenia prac z czytelnikami.

Apelujemy do kół gromadzkich i kół gospodyń ZSCh, aby zjednywały do zespołów czytelniczych, do kół dyskusyjnych nie tylko członków swej organizacji, ale całą gromadę. Apelujemy do kół ZMP, do brygad SP, aby wniosły do tej pracy młodzieńczy entuzjazm, aby dotarły do tych chat wiejskich, w których dotychczas po książkę jeszcze nie sięgnięto, aby pomogły słabo czytającym i ułatwiły im poznanie bogatej treści książki, uczącej żyć po nowemu.

Apelujemy do nauczycieli, do całej inteligencji wiejskiej, do wszystkich tych, którym sprawa rozwoju kultury Polski Ludowej, kultury wsi jest droga i sercu bliska, o wydatną pomoc w organizowaniu czytelnictwa i samokształcenia.

Apelujemy do pracowników gminnych spółdzielni „Samopomoc Chłopska“, aby z jak największą troskliwością traktowali sprawę zaopatrzenia wsi w książki, aby nie pozwolili próżnować książki na półkach sklepowych, aby stali się propagatorami dobrej książki, czytanej w ramach IV etapu konkursu czytelniczego.

Apelujemy do pracowników i komisji kulturalno-oświatowych gminnych rad narodowych, aby otoczyły troskliwą opieką biblioteki wiejskie, zespoły czytelnicze, aby pomogły organizować wieczory dyskusyjne, kiermasze, loterie i inne imprezy książkowe.

Stańmy wszyscy do pracy nad upowszechnieniem czytelnictwa na wsi.

Romana Łukaszewska

PRZYSTĘPUJEMY DO IV ETAPU „KONKURSU CZYTELNIKÓW BIBLIOTEK WIEJSKICH“

Wielu bibliotekarzy gminnych i kierowników punktów bibliotecznych brało udział w trzech etapach tego konkursu, prowadzonego przez Związek Samopomocy Chłopskiej. Wielu z nich wyróżniło się w organizowaniu i prowadzeniu zespołów czytelniczych, zdobywając odznaki przodowników czytelnictwa III, II i I stopnia. We wrześniu przystępujemy do IV etapu,

który przebiegać będzie w okresie 10-lecia Polski Ludowej. Ambicją bibliotekarzy jest, aby w czasie uroczystości 10-lecia mogli zameldować jak największe osiągnięcia w zakresie upowszechniania czytelnictwa. Pomocą w uzyskaniu tych osiągnięć będzie wspomniany konkurs. Pozyskanie jak największej liczby uczestników konkursu, to najlepszy sposób zbliżenia mieszkańców wsi do książki. Bibliotekarz, organizator czytelnictwa w gminie, w pełni odpowiedzialny za jego stan i poziom to jednocześnie propagator i organizator konkursu na terenie gminy.

Jakie jest główne zadanie bibliotekarza w realizacji konkursu?

Zadaniem tym jest osiągnięcie takiego stanu, aby książka stała się niezbędnym czynnikiem w życiu mieszkańców jego gminy. Niechaj o niej mówią, dyskutują, niech się spotykają na wspólnych konferencjach czytelniczych, niech książki staną się tematem rozmów w opłotkach, przy pracy w polu, przed zebraniem gromadzkim. Niechaj konkurs stanie się „akcją”, którą wieś żyje, o której się mówi, w której się uczestniczy. Niechaj czuje się skrupowany ten, kto nie ma nic do powiedzenia na temat konkursu. Niech czytają młodzi i starzy, kobiety i mężczyźni, członkowie spółdzielni produkcyjnych i indywidualni chłopci mało- i średniorolni, pracownicy POM-ów i PGR-ów, pracownicy Gminnej Rady Narodowej — niech czytają indywidualnie i w zespołach, niech czytają rozumnie i świadomie, niech dzielą się z sąsiadami tym, co wynieśli z książek.

Aby to osiągnąć, trzeba w pełni zmobilizować i uaktywnić w przeprowadzeniu propagandy konkursu wszystkie organizacje i instytucje prowadzące pracę kulturalno-oświatową na terenie gminy (ZSCh, ZMP, ZZPrac. Rolnych, Zarządy Spółdzielni Produkcyjnych, Wydziały Polityczne POM-ów, świetlice, Straż Pożarną i inne). Bibliotekarz musi być w stałym kontakcie z aktywistami organizacji i instytucji, czuwać nad przebiegiem konkursu w tych organizacjach, mobilizować aktyw do wzmożenia wysiłku nad pozyskaniem jak największej liczby uczestników konkursu. Hasło: „Wszyscy członko-

wie organizacji masowych na wsi — uczestnikami konkursu” powinno być jak najszerszej propagowane, a bibliotekarz powinien czuwać nad jego realizacją.

Dobrze przeprowadzony konkurs to jednocześnie pomoc w wykonaniu planu czytelniczego biblioteki, pomoc w podniesieniu liczby czytelników w gminie. Bowiern ambicją wszystkich organizatorów konkursu powinno być, aby każdy jego uczestnik był jednocześnie czytelnikiem biblioteki. Tylko tak realizowany konkurs daje gwarancję, iż czytelnictwo na wsi będzie stale pogłębiane i świadomie kierowane.

Trzeba zadbać o to, aby książki w gminie znalazły się w dostatecznej ilości. Szukać ich należy we wszystkich bibliotekach. Nie tylko upłynnić w stopniu maksymalnym księgozbiór biblioteki gminnej, ale ożywić księgozbiory spółdzielni produkcyjnych, POM-ów, PGR-ów, a nawet spowodować, aby prywatne książki mieszkańców gminy poszły w ruch. Szybko nawiązać kontakt z gminnymi spółdzielniami „Samopomoc Chłopska”, uzgodnić z ich kierownikami, jakie książki potrzebne będą dla danej gminy, postarać się, aby znalazły się one w tych sklepach, przez co uczestnicy konkursu będą mogli je nabywać na własność. Trzeba pomóc kierownikom GS-ów w urządzaniu estetycznych kącików z książkami, aby zwracały one uwagę przychodzących do sklepów i zachęcały do kupowania książek. Niechaj w kąciku tym znajdą się hasła mobilizujące do uczestnicwa w konkursie. Niech w bibliotece i świetlicy znajdzie się wykaz książek konkursowych, które można nabyć w Gminnej Spółdzielni. Jeśli to wszystko nie wystarczy, sięgnijmy po książki do bibliotek powiatowych i wojewódzkich.

Trzeba również zorganizować pomoc metodyczną dla kierowników zespołów konkursowych. Wszystkie zespoły konkursowe, zarówno te, które zorganizuje biblioteka, jak i te, które powstaną z inicjatywy organizacji masowych i innych aktywów kulturalnych, należy wspomagać i zaopatrywać w pomoce i wskazówki metodyczne. Wykorzystać należy przede wszystkim materiały metodyczne, które przesłane zostaną przez Centralną Komisję Konkursu Czytelniczego, przez Wojewódzkie

i Powiatowe Biblioteki Publiczne. Bibliotekarz gminny, wspomagany przez Bibliotekę Powiatową, powinien udzielać rad i pomocy zespołom w zależności od ich zapotrzebowań. Nie należy czekać, aż Biblioteka Powiatowa wystąpi z inicjatywą, trzeba tej pomocy domagać się, prosić o nią, wysuwać żądania. Im lepiej pracować będą wszystkie zespoły, tym wyższy będzie poziom czytelnictwa w gminie, tym większe osiągnięcia bibliotekarza.

Dużej mobilizacji sił ze strony bibliotekarzy będą wymagały ogólne konferencje czytelnicze, na których zbierać się będą wszyscy uczestnicy konkursu tak indywidualni jak i ci, którzy pracują w zespołach. Konferencje te, poświęcone dyskusjom nad poszczególnymi książkami, powinny się stać wydarzeniami kulturalnymi w życiu gromad. Należy je urozmaicić występami zespołów artystycznych, recytacjami urywków prozy i poezji, nadać im charakter wieczornic. Chociaż konferencje takie przygotowywane będą przez cały aktyw kulturalny gromady czy gminy, pamiętać trzeba, że wielki musi być wkład pracy bibliotekarza w organizację i przeprowadzenie takich konferencji-wieczornic.

W niniejszym artykule jedynie w sposób informacyjny nakreślone zostały zasadnicze zadania bibliotekarza w organizowaniu i przeprowadzaniu IV-go etapu „Konkursu czytelników bibliotek wiejskich”. Szczegółowo omawiać je będziemy w następnych numerach, podając jednocześnie przykłady i wytyczne zarówno z zakresu organizacji konkursu jak i metodyki pracy w zespołach.

Bronisław Liżewski

O PROPAGANDZIE KONKURSU CZYTELNICZEGO

O powodzeniu ogłoszonego konkursu czytelniczego w dużej mierze decydować będzie odpowiednio przemyślana, dobrze zorganizowana i właściwie stosowana jego propaganda.

Ponieważ w realizacji konkursu współdziałają ze sobą różne organizacje i instytucje wspólna też powinna być jego

propaganda. Jednak szczególnie duży musi być tu wkład biblioteki. Bibliotekarz, jako inicjator i organizator propagandy konkursu, powinien organizować ją nie tylko w bibliotece, ale i poza jej lokalem.

Dla osiągnięcia celu konieczne jest wykorzystanie wszystkich dostępnych dla danej gminy czy gromady środków propagandy, zarówno ustnej jak i poglądowej, oraz stosowania jej w jak najróżnorodniejszych formach.

Pierwszy etap pracy propagandowej obejmie okres przyjmowania zgłoszeń do konkursu. W tym etapie jako główny cel stawiamy sobie podanie mieszkańcom wsi zasadniczych informacji o konkursie (warunki zgłoszenia, komunikaty o możliwościach wypożyczenia książek itp.). Konkurs zainteresować musi wszystkich — w wyniku wstępnej propagandy powinniśmy osiągnąć maximum zgłoszeń.

Jakie wykorzystamy środki propagandy i co powinno stanowić jej treść:

Propaganda poglądowa:

1) AFISZ lub PLAKAT informujący o konkursie, w którym obok nazwy konkursu podamy: czas jego trwania, warunki, termin i miejsce składania zgłoszeń oraz wezwanie do udziału w konkursie. Nazwa konkursu i wezwanie muszą być specjalnie zaakcentowane przy pomocy dużych liter lub przez użycie kolorowego pisma. Pozostała część tekstu choć mniej rzucająca się w oczy, wypisana powinna być wyraźnie i czytelnie. Tekst ułożymy na podstawie instrukcji konkursowej. Format afiszu powinien być duży, co najmniej 70 cm × 100.

2) HASŁA propagandowe. Zadaniem haseł, będzie mobilizowanie mieszkańców wsi do składania zgłoszeń, wyjaśniania im znaczenia konkursu i rozbudzanie zainteresowań książką.

Oto parę przykładów haseł: „Weź udział w konkursie czytelniczym!”, „Wspólne czytanie książek w zespole nauczy cię je lepiej rozumieć”. „Książka pomoże ci poznać prawdę o prawach przyrody i życia społecznego!” itp.

Hasła powinny być krótkie, treściwe, wypisane czytelnie i z daleka widoczne. Materiały konkursowe, wydane przez

Centralną Komisję Konkursu Czytelniczego i materiały Bibliotek Wojewódzkich ułatwią niewątpliwie dobór właściwych i skutecznych haseł.

3) WYSTAWY KSIĄŻEK konkursowych. Celem wystawy jest ukazanie czytelnikom jakie książki konkursowe posiada biblioteka oraz ułatwienie uczestnikom konkursu doboru książek do czytania. Dlatego też należy wybrać z księgozbioru wszystkie książki, które znajdują się w wykazie książek konkursowych i pokazać je czytelnikom. Aby przyjść im z pomocą w doborze, podzielimy wybrane na wystawę książki na działy tematyczne np. „Budowa nowego ustroju na wsi”. „Walka klasy robotniczej o sprawiedliwość społeczną”. „Wielkie budowle przemysłowe”, „Kobieta wczoraj i dziś”, „Imperializm — wróg pokoju” itp. Wyodrębnijmy też działy w literaturze rolniczej. Obok książek, które chcemy specjalnie spopularyzować, należy, w miarę możliwości, zamieścić krótkie informacje o ich treści. Ponieważ uczestnicy konkursu dobierają sobie dowolnie z podanego wykazu po pięć książek do opracowania — w tym trzy beletrystyczne i dwie popularno-naukowe — bardzo pożądanym będzie na naszej wystawie ułożenie kilku przykładowych 5-książkowych kompletów lub przygotowanie odpowiednich zestawień w formie wykazów. Zestawienia powinny być tematyczne. Podajemy kilka zestawień 4-ro książkowych, które należy uzupełnić 1 książką fachową, rolniczą: — 1) dla czytelnika interesującego się zagadnieniem wsi — BABAJEWSKI — *Kawaler Złotej Gwiazdy*, WASILEWSKA — *Ojczyzna*, LEBEREKHT — *Światła w Koordii*, TEPICHT — *Wczoraj, dziś i jutro wsi polskiej*; 2) Dla czytelnika interesującego się walką klasy robotniczej: BOBIŃSKA — *Soso*, MŚCISŁAWSKI — *Szpak, ptak wiosenny*, NEWERLY — *Pamiętka z Celulozy*, KOWALCZYK — *Bolesław Bierut — życie i działalność*; 3) Dla czytelnika interesującego się zagadnieniem kobiet, np. dla aktywistki organizacji kobiecej: ORZESZKOWA — *Marta*, SZPETOWA — *Anna i jej rodzina*, BRANDYS — *Początek opowieści*, LENIN I STALIN — *O roli kobiety w walce o socjalizm*.

Na wystawie powinien się znaleźć pełny wykaz książek konkursowych. Wskazany jest zaznaczyć na wykazie książki,

które znajdują się w bibliotece. Całość wystawy urządzimy pod hasłem mobilizującym do uczestnictwa w konkursie.

Jeżeli mamy do dyspozycji gablotki zamieścimy w nich książki dotyczące jednego lub 2 zagadnień np. z dziedziny rolnictwa.

4) „BŁYSKAWICE”. Czynnikiem mobilizującym do udziału w konkursie w okresie przyjmowania zgłoszeń będą tzw. „błyskawice”, informujące ogół o rozwoju akcji i nawołujące do składania zgłoszeń. Ta forma propagandy szczególnie może oddać duże usługi w rozwijaniu współzawodnictwa. „Błyskawice” powinny ujmować „na gorąco” pewne momenty z przebiegu akcji, popularyzować osiągnięcia, wskazywać braki, wzywać ogół i jednostki do udziału w konkursie.

Przykłady: „Dziś, 10.X. w naszej gromadzie do konkursu przystąpiło 12 członków spółdzielni produkcyjnej i 3 pracowników GS!—Oczekujemy zgłoszeń pracowników GRN i POM!”.

„Pięćdziesiątą kartę zgłoszeń do konkursu w naszej gromadzie złożył dziś ob. Jan Czyński! Pamiętajcie, że termin składania zgłoszeń tylko do 15.XI”.

„Obywatel K. Florek zorganizował już 3 zespoły konkursowe, ob. Z. Nowak 2 zespoły. Wzywają oni ob. Kurka do przyspieszenia organizacji zespołów”.

„9 czytelników biblioteki utworzyło dziś zespół czytelnicy. Uczestnicy zespołu zapraszają do swego grona ob. ob. W. Skonieczną, B. Kuśnierską, I. Woźniaka i K. Oracza”.

Zastosowanie „błyskawic” napewno wywoła ożywienie, doda dynamiki akcji i powiększy zainteresowanie konkursem. Należy zwrócić uwagę, aby nie wisiały one zbyt długo oraz były żywe w treści, gdyż w przeciwnym razie osłabi się skuteczność ich oddziaływania. Wykonywać je należy na dość dużych kawałkach papieru, pisząc odręcznie dużymi literami. Dobrze jest stosować parę kolorów pisma np. w pierwszym przykładzie pierwsze zdanie wykonane czarnym a drugie (wezwanie) czerwonym kolorem.

5) ULOTKI. Tę formę może zastosować biblioteka dysponująca maszyną do pisania. Treść ulotki ułożyć należy podob-

nie jak treść plakatu. Można w ulotce wzbogacić część mobilizującą dodając parę haseł, można uzupełnić tekst cytatem. Możemy też ulotkę zredagować w formie listu do mieszkańców, w którym podamy informację o konkursie a zakończymy go apelem wzywającym do składania zgłoszeń. Ulotki takie będą szczególnie pożyteczne przy rozpoczęciu akcji. W dalszym jej toku ulotkę zredagujemy podobnie jak „błyskawice”, z tym, że wezwania muszą być skierowane do ogółu, a nie do poszczególnych jednostek. W ulotkach możemy propagować też książki. Na przykład po pewnym okresie przyjmowania zgłoszeń zauważymy, że nie „idą” książki, które chcielibyśmy szczególnie zapropagować w naszym środowisku. Wykorzystajmy do ich propagandy ulotkę.

Kilkadziesiąt przygotowanych ulotek (pisanych przez karkę) daje szansę ogarnięcia propagandą tych osób, które nie zetkną się z propagandą konkursu na terenie biblioteki, świetlicy itp. Kolportażem ulotek zajmie się aktyw biblioteczny.

Prócz wymienionych form trzeba wspomnieć o gazetce ściennej, w której również powinno się znaleźć miejsce na informacje o konkursie.

Podkreślam, że formy propagandy powinny być obmyślane i przygotowane wspólnie przez wszystkich organizatorów konkursu. Szczególnie ważna rola, obok biblioteki, przypada także świetlicy, której aktyw powinien w tej akcji być bardzo czynny. Nie wystarczy jednak ograniczyć się tylko do propagandy konkursu w bibliotece i świetlicy — wykorzystać należy wszystkie możliwe miejsca i okazje. Plakaty, błyskawice, hasła umieścimy w najbardziej ruchliwych punktach gminy, w Prezydium G. R. N., w spółdzielni, w punkcie sprzedaży itp. Wystawę książek zorganizujemy w bibliotece lub w świetlicy, ale informacje o wystawie rozlepimy w całej gminie.

Propaganda pogładowa:

Dla osiągnięcia lepszych wyników propagandę pogładową należy uzupełnić słowem mówionym. Te dwa rodzaje propagandy powinny się nawzajem uzupełniać i wspierać.

Co możemy uczynić w tym zakresie?

1) ROZMOWY INDYWIDUALNE prowadzone w pierwszym rzędzie przez bibliotekarza i właściwie przygotowany aktyw czytelniczy. Na początku aktywistom naszym udzielimy dokładnych informacji o organizacji konkursu na podstawie instrukcji, a później systematycznie powiadamy ich będziemy o przebiegu akcji, wskazując na słabsze punkty, w których należałoby wzmocnić propagandę i rozbudzić zainteresowanie konkursem przez indywidualne oddziaływanie. Oczywiście rozmowy indywidualne na temat konkursu przeprowadzać powinien nie tylko bibliotekarz i jego aktyw czytelniczy, ale wszyscy organizatorzy konkursu i aktywiści kulturalno-oświatowi danej gromady czy gminy.

2) ZEBRANIA I IMPREZY. Biblioteka i świetlica mogą wspólnie zorganizować wieczór artystyczny dla mieszkańców gromady. W czasie takiego wieczoru można omówić sprawę konkursu, zainteresować nim zebranych i zachęcić ich do przystąpienia do niego.

Niezależnie od tego należy wykorzystać wszystkie inne imprezy odbywające się w tym czasie w gromadzie, by w przerwie opowiedzieć zebranych o konkursie i zachęcić ich do udziału w nim.

Podobnie wykorzystamy w tym celu wszelkiego typu zebrania. Mogą to być zebrania w GRN, zebrania organizacji społecznych, zebrania produkcyjne w PGR itp.

3) RADIOWEŻEŁ. Tam gdzie to tylko możliwe należy w pełni wykorzystać do propagandy konkursu radiowęzeł. Nie wystarczy w tym celu opracować jedną pogadankę i stale ją powtarzać. Propaganda będzie dopiero wtedy skuteczna, gdy operować będziemy tekstami różnymi zarówno co do treści jak i formy. Dlatego też starajmy się mówić dość często i zawsze coś nowego, coś innego chociaż o tym samym konkursie. Nie będzie to trudne, gdy po pierwszych ogólnych informacjach będziemy podawać wiadomości o książkach, o wynikach zgłoszeń, o udziale w organizacji konkursu poszczególnych jednostek i organizacji. Pamiętajmy jednak, że przy tym stale przypominać należy o warunkach i zasadach konkursu.

Popularyzować książki i podawać o nich informacje można w bardzo różnorodny sposób, a więc przez odczytanie ciekawego fragmentu z książki i krótkie podanie całej jej treści, przez omówienie paru książek dotyczących wspólnego tematu; przez spowodowanie wypowiedzi czytelnika dlaczego obrał daną książkę do przeczytania w konkursie lub wypowiedź czytelnika, który książkę czytał już przedtem. Opowie on zebrany co mu ta książka dała (np. zastosował w praktyce zdobyte wiadomości z książki rolniczej, co pomogło mu zwiększyć plony).

Mówiąc o książkach będziemy podkreślać, że są to książki konkursowe i informować gdzie można je wypożyczyć lub np. czy można je kupić w sklepie GS. Podobnie jak w „błyskawicach” możemy przy pomocy radiowęzła nadawać szereg informacji, wezwań, apeli, zachęt oraz wyróżnień. Mówione teksty dobrze jest przeplatać muzyką lub recytacjami np. mówiąc o nowo zgłoszonym zespole można dla jego uczestników odegrać marsza (z płyt), setnemu uczestnikowi konkursu zaśpiewać piosenkę itp.

Jeśli w toku naszej pracy ujawnią się jakieś niedomagania, stwierdzimy zaniedbania, nie obawiamy się również słów krytyki i nagany.

Jeżeli wysiłek potrzebny do zorganizowania dobrej propagandy potrafimy rozłożyć na cały aktyw czytelniczy, świetlicowy i społeczny, jeżeli potrafimy umiejętnie pokierować pracą i śledzić wyniki stosowanej propagandy — to niewątpliwie cel osiągniemy a żywa, urozmaicona propaganda przyniesie spodziewane rezultaty.

Administracja Wydawnictw ZBiAP przyjmuje zamówienia na prenumeratę czasopism, która w r. 1953 wynosi rocznie:

Poradnik Bibliotekarza	— zł. 18.—
Bibliotekarz	— „ 24.—
Przegląd Biblioteczny	— „ 28.—

Redaguje: Komitet Redakcyjny

Wydawca: Związek Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich.

Adres redakcji i administracji: Warszawa, Koszykowa 26.

Warunki prenumeraty: zł 18 rocznie. Konto: PKO I-1731/113

Nakład 10000 egz. Papier drukowy satynowany kl. VII 61 x 86. cm. 60 g.
Obj. 1½ ark. Zam. nr 171 z dnia 24.VIII.53. Druk ukończono dn. 19.IX.53

Warszawska Drukarnia Naukowa, Warszawa, Śniadeckich 8. 4-B-19882